

[Holstein.]

dere bortset fra de 50 000 Kr. til Arbejdsløn, som er nogenlunde konstant, som for de store Gaardes Vedkommende ikke varierer saa forfærdelig meget, i hvert Fald ikke meget nedad, svare Skat af de resterende 50 000 Kr. En Del deraf gaar til Forrentning, og en Del bliver Ejeren personlige Indtægt. Det, der gaar til Forrentning, bliver ogsaa Skattegrundlag; og i hvert Fald, det, der gaar til Ejeren, bliver Skattegrundlag efter en ganske anden Skala, baade til Kommunen og Staten, end Husmandens Indkomst. Det er aldeles givet (Afbrydelse af *Holdgaard*). Det kan det ærede Medlem nu ikke bestride, for 50 000 Kr.s Indtægt for een Mand giver mere i Indkomst til Stat og Kommune end 50 000 Kr. stykket ud til Besiddere af Smaabrug. Det tror jeg ikke, det ærede Medlem, medmindre han vil anvende den berømte Rasmus Berg-Logik, kan komme udenom.

Saaledes ligger Forholdet skattemæssigt set. Lad os nu se paa de andre Sider af Forholdet. Den højtærede Landbrugsminister hævdede saa ivrigt, at det egentlig intensive, det virkelig intensive Landbrug fandtes kun paa Landbrugsejendomme under 30 ha, og saa føjede den højtærede Landbrugsminister til med mangeløs Liberalitet og Saglighed: Saa findes der selvfølgelig ogsaa enkelte dygtige Landmænd med Ejendomme over 30 ha. Nej, tænk, gør der virkelig det? Det var virkelig en fornøjelig Nyhed at faa at vide, at der findes enkelte dygtige Landmænd her i Landet med over 30 ha Tilliggende. Men i alt Fald, det store Gros af Dygtighed her i Landet og intensivt Landbrug er altsaa at finde under de 30 ha efter den højtærede Landbrugsministers Formening. Maa jeg i denne Forbindelse minde om, at det ogsaa vistnok er Det landøkonomiske Driftsbureaus Opfattelse og kendte Regnskabsføreres Opfattelse, baade paa de større og de mindre Landbrug, at Foldudbyttet pr. Tønde Land paa middelgodt drevet Landbrug af de forskellige Størrelser, altsaa hvad enten det er et Husmandsbrug eller et stort Landbrug, er det samme, og er det særlig godt drevet, bliver Foldudbyttet ogsaa det samme for et udmærket Husmandsbrug og et udmærket stort Brug.

Altsaa, der er heller ikke der nogen Knage at hænge Hatten paa.

Saa kan vi se paa det næste Spørgsmaal, det tredje Spørgsmaal, som det ærede Medlem Hr. Olufson beskæftigede sig saa meget med, om Husmandskolonien paa de 500 Tønder Land ikke i ganske anderledes Grad fremmer Handel og Omsætning, end den store Gaard gør. Det tror jeg nu aldeles ikke. Man kan vistnok sige som almindelig Regel, at deres Forbrug ikke er større end den store Landbrugers. Husmandens Forbrug er nogenlunde konstant, den store Landbrugers er overordentlig varierende, fordi hans økonomiske Forhold svinger meget, meget stærkere med Konjunkturerne, opadgaaende eller nedadgaaende, end Husmændenes gør. Men jeg vil meget betvivle, at Købmanden i den nærmeste Provinsby vil hævde, at Kolonien betyder et meget større Forbrug, end den store Landejendomsbesidder har. Jeg betvivler ogsaa, at Slagter og mange andre vil hævde det samme, og hvad angaar Redskaber og Maskiner, er jeg heller ikke sikker paa, at det er Tilfældet. Men det er selvfølgelig et Omraade, det skal jeg gerne indrømme, hvor det er meget, meget vanskeligt at finde et ensartet Sammenligningsgrundlag. Det er det eneste Omraade, hvor jeg mener, at man fra mine Modsigeres Side med nogen Grad af Ret kan hævde, at her er Spørgsmaalet tvivlsomt. Derimod, paa de andre Omraader ligger Forholdene saa klart, at jeg i hvert Fald kan hævde, at er der ikke ført Bevis for, at det store og det større Brug nationaløkonomisk er fordelagtigere end det lille Brug, saa er der saa sandelig heller ikke ført Bevis for det modsatte. Og naar Forholdene altsaa i allerbedste Fald for de ærede Ordførere for Regeringspartierne er det, at dette Spørgsmaal, hvis Betydning baade den højtærede Landbrugsminister og det ærede Medlem Hr. Olufson saa klart ser, er overmaade, overmaade tvivlsomt nationaløkonomisk set — jeg mener altsaa, støttet til de Data, jeg her har fremført, ikke, at det er saa tvivlsomt, men lad mig nu gøre dem den Indrømmelse, længere kan jeg umuligt gaa —, saa er det virkelig et overmaade letsindigt og hasarderet